

RENAȘTEREA

„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și toate se vor adauge vouă.“

Mat. 6, 33.

Organul Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului

Apare sub conducerea unui comitet

Redacția și Administrația :
Cluj, Piața Malinovski Nr. 18.

Misiunea educativă a preoteselor

În publicistica periodică s'a dat, până bine de curând, puțină atenție *rolului important*, pe care l-au împlinit și continuă să-l împlinescă în viața poporului nostru *preteșele credincioase*, înzestrate cu darul înțelegerii și cu simțul răspunderii pentru *misiunea lor educativă*, nu numai în intimitatea căminului familiar, ci și dincolo de granițele lui strâmte, în toate relațiile vieții obștești dela sate și dela orașe.

În timpul din urmă, dacă nu înșală aparențele, atenția a început să *sporească*. Cel puțin așa să poate deduce din împrejurarea că, la scurte intervale, două organe de publicitate au ținut să prezinte cititorilor icoana vrednicelor preteșe decedate *Raveca Manta* din Gura Riului și *Ana Gligor* din Ponorelul Munților Apuseni.

Despre cea dintâi aflăm din *Foișoara Telegrafului Român* din Sibiu (nrii 1-3 din 1949) că era o creștină de rară vrednicie, trăind aproape 80 de ani în virtute fără prihană și împlinindu-și, în chipul cel mai pilduitor, rolul de „mamă iubitoare nu numai a celor *trei fii și trei fiice*“, cari i-au împodobit viața familiară „dar și a celor aproximativ *200 de prunci*, pe cari ținându-i în brațele sale sub apa sfântului botez creștinesc, a înțeles a-și asuma pentru ei, pentru toți *nobila răspundere* ce o determina să se intereseze de creșterea și buna lor îndrumare în căile Domnului“... *Raveca Manta* era sora decedatului episcop militar *Dr. Ioan Stroia*, fiu de țaran din Cacova Sibiului. Măritându-se la vârsta de 19 ani, a viețuit timp de 61 ani în comuna Gura Riului, muncind cu răvnă și cu sistem pentru ridicarea țărănimii la un trai mai bun și mai demn. „Oricine își va lua osteneală — citim în aceeași *Foișoară* — să compare o casă țărănească din zilele noastre cu ceace a fost în

vremea, când își începuseră *preteșea Raveca* munca ei de educatoare a tineretului din Gura Riului, își va putea da seama de roadele binecuvântate ale acestei munci de propășire vădită în toate întocmirile vieții familiare de aci“.

Iar despre a doua, despre *preteșea Ana Gligor*, ne împărtășește colaboratorul *fl. m.* în *Renașterea* din Cluj (nrii 11-12 din 1949) că „prin munca și chiverniseala ei de fiecare ceas a sprijinit cu înduioșătoare fidelitate de soție și mamă opera de educare a unei numeroase familii. *Mamă a opt copii* (4 băieți și 4 fete), prin sacrificii mari a reușit să dea fiecărui copil o carieră pentru viață.

Sute de țărani și țărance, tineri și bătrâni cu ochi împăneniți de lacrimile recunoștinței, au însoțit în cea din urmă cale și pe *Raveca Manta* și pe *Ana Gligor* oferind o nouă dovadă grăitoare cu privire la felul cum știe poporul nostru să prețuiască, în orice vreme, *valoarea morală și vrednicia preoteselor* „conștiente de misiunea lor“...

O astfel de prețuire va fi totdeauna deplin meritată de ființele *altruiste* cari, departe de orice ambiție, vanitate și desertăciune, își caută întreg rostul vieții, din anii tinerețelor până în târzia toamnă a bătrâneții, exclusiv în munca închinată străduințelor de exemplară *educație familiară și socială*“.

Se poate afirma că preteșelor-țărance de altă dată li se potrivește cuvântul, prin care izbutise marele învățat Dimitrie Cantemir să încondieze pe vlădicii de odinioară ai Moldovei scriind despre ei că, deși lipsiți de învățătură mai înaltă, erau totuși *foarte instruiți în ale Duhului* — „*spiritu instructissimi*“. La fel și preteșele vrednice din trecut, deși nu

fuseră împărtășite de vre-o știință cărturăsească deosebită, erau străbătute de *Duhul cucerniciei*, care le ajuta să-și împlinescă după cuviință misiunea educativă.

Preteșele, cu mai multă învățătură, din zilele noastre ar putea lua adeseori câte un indemn folositor dela înaintașele lor în carieră, părăsindu-și deprinderile mai puțin compatibile cu sobrietatea și cucernicia, obligatorii situației lor sociale. Cele pornite, în chip ostentativ, spre patima consumului de tutun, a vopsirii unghiilor și a părului, ar trebui să-și aducă aminte de o predică rostită de talentatul Antim Ivireanu în catedrala Mitropoliei din București sfătuindu-și ascultătoarele să nu se mai împodobească neconținut cu „*fleacuri drăcești*“. La întrebarea: *Știi cum să placă bărbatului?* — el răspunde prin aceste cuvinte simple: „*cu înțelepciune, cu curățenie, cu bunătate și cu blândeță, iară nu cu fleacuri de acestea*“, adăugând: „*toate acestea le-am zis, nu ca să vă ocărăsc, ci ca să vă învăț, să lepădați pe acest drac cumplit, care este mândria, pe acest șarpe otrăvitor, care foarte și-a vărsat veninul lui...*“

De cât ajutor îi poate fi păstorului sufletesc o credincioasă și devotată tovarășă de viață, este îndeobște cunoscut.

Autorii tratatelor de teologie practică-pastorală nu uită să consacre capitole speciale pentru lămurirea acestei probleme

în toate ramificațiile ei de incontestabil interes educativ. Timpărind la *Zürich* în 1946 preotul-profesor *Eduard Thurneysen* dela Universitatea din Basel o elegantă carte cu titlul *Die Lehre von der Seelsorge*, insistă în capitolul final asupra condițiilor necesare spre a transforma viața familiară a preotului într-o viață de model pentru întreaga mulțimea credincioșilor săi, doritori să întâmpine și din partea preteșei deplină înțelegere și prețuire spre a putea frecventa casa pretească în orice vreme cu toată încrederea.

Iar cu privire la relațiile dintre preot și soția sa, acelaș eminent autor elvețian subliniază *postulatul celei mai desăvârșite încrederi* în așa măsură, încât să nu ascundă tovarășei sale de viață nimic din frământările propriului său suflet. Dimpotrivă, să i le împărtășească, fără nici o reticență, ca într-o spovedanie cotidiană, căutând în cuvintele și atitudinile ei: alinare, mângăere și îmbărbătare. O poate face — adaugă autorul — numai trăind cu ea în cea mai deplină *contopire sufletească prin credință*, ceace constituie, evident, *premișa vieții lor familiare*. (p. 319).

Acum, când se desfășură multiple stăruinți pentru o cât mai temeinică pregătire a viitorilor preoți, în cadrele institutelor teologice universitare, nu ar fi oare cazul să se procedeze și la studierea unor modalități potrivite să contribuie la buna pregătire a viitoarelor preteșe, trezind în sufletul lor *conștiința răspunderii pentru misiunea educativă*, ce au de împlinit alături de tovarășii lor de viață și împreună cu ei?

Înțelegerea Sfintei Scripturi

În zilele noastre vedem că mulți creștini au început a mânui Sfânta Scriptură și constatăm cu durere în suflet că o parte din ei trec la diferite secte, tocmai din cauză că au început să o mânuiască, dar nu să și o înțeleagă. Nu este lucru rău să

citească creștinii Sf. Scriptură, aceasta însă să fie spre ridicarea lor sufletească și nu spre ratăcirea și pierzarea lor.

Mare păcat săvârșesc aceia cari citesc Sf. Scriptură, numai pentru a o ispiti, pentru a o răstălmăci, după

cum îi taie capul. Când este vorba de explicarea Sf. Scripturi, sectarii susțin că orice creștin o poate înțelege și n'are trebuință să i-o explice Biserica. De aici mulțimea sectelor și învățăturilor diferite ca: baptiști, adventiști, pocăiți, pentecostați, mileniști, evangheliști, inochentiști, tudoriști etc.

Cea mai bună dovadă că nu oricine poate singur citi și înțelege co-

să înțeleg, — răspunse el, de nu mă va povățui cineva? Și Filip i-a binevestit pe Iisus. (Fapt. Apost. 8, 26—35.) Deci, dacă un mare visternic nu a fost în stare să înțeleagă Scriptura fără călăuză unui om învățat în tainele ei, cum va putea să o facă orice om „și cel umil și cel mai sărac cu duhul“, cum susțin în genere toți sectarii? Și apoi, dacă toți oamenii ar avea

nu ar trebui să fie certe, contraziceri și desbinări. „Că duhul Sfânt nu se poate contrazice“, cum se contrazic sectarii unii pe alți. Nici un om nu poate citi Sf. Scriptură fără nici un ajutor. Sfânta Scriptură este cartea tuturor și a nimănui. Sfânta Scriptură este averea Bisericii. E înfăptuirea Duhului Sfânt, atâta vreme cât e păstrată, explicată și propovăduită de Biserică. În afară de Biserică, ea nu mai slujește lui Dumnezeu, ci oamenilor, cum e cazul sutelor de secte cari rătăcesc, cu Biblia în mână.

Biserica dă lumină. Fără Biserică Sfânta Scriptură este ca o farmacie, din care cei neînțelepți nu

știu să-și scoată leacurile mântuitoare.

Sectarii spun că Sf. Scriptură trebuie să conducă. Dar cum poate conduce Sf. Scriptură, când noi vedem că cei ce vorbesc astfel, sunt împărțiți în sute de secte și erezii?

Adevărul este unul, așa după cum l-am moștenit din Biserica apostolică și trebuie să fie unul și a toată lumea.

De aceea, frate creștine, nu te lăsa prins de amăgirea celui viclean; ferește grădina curată a sufletului tău de neghina sectară!

Pr. SOFIAN



Ieșind din biserică

rect Sf. Scriptură, ne-o dau neînțelegerile sectare. Cu privire la trebuința explicării Sf. Scripturi, ni se spune în Faptele Apostolilor înălțarea visternicului împărătesei Candachia din Etiopia. Mare deregător, și totuși nu înțelege pe Isaia prorocul până ce nu-l lămură sf. apostol Filip, „Înțelegi oare ce citești“, l-a întrebat Filip. — „Cum aș putea

dreptul să talmăcesc cuvântul lui Dumnezeu, ce rost mai au cuvintele sf. Pavel: Oare toți sunt Apostoli? Oare toți sunt proroci? Oare toți sunt învățători? Oare toți sunt talmăcitori? (1 Cor. 12, 29—30.) Lauda sectarilor că ei ar fi luminați de Duhul Sfânt la lămurirea Sf. Scripturi, se întoarce în contra lor, căci dacă ar fi așa, atunci între ei

DISCUL BISERICII

Purtarea discului este un obicei străvechi în biserică noastră. Nu se știe când s'a introdus, însă continuitatea lui este permanentă. Practica lui este facerea de bine voluntară a credincioșilor întru ajutorarea instituției sfinte.

Această practică o găsim deja în Testamentul Vechiu. Sf. evanghelist Luca în capitolul 21 v. 1—4, face pomenire despre cutia templului, unde fiii poporului își puneau obolul: bog fii cași săracii deopotrivă. În Noul Testament, mențiune concretă despre cutia templului nu se face. Totuși în vremea sfinților apostoli, facerea de bine luase o proporție: cei care aveau prisos de avuții le vindeau și prețul lor îl puneau la picioarele apostolilor și se da fiecăruia după cum avea trebuință (Fapte 4, 34-35). Sf. apostol Pavel, având la inimă purtarea de grijă pentru cei lipsiți și necăjiți, sfătuește în epistolele sale comunitățile creștine să organizeze colecte și ajutoare pentru creștinii cari se găsesc în suferințe. Dealtfel facerea de bine, mila pentru cei săraci și chinuți,

este o învățătură fundamentală a evangheliei lui Hristos: »Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru milostiv es'e« (Lc. 6, 36). »Feriți-vă de cei milostivi, că aceia se vor milui« (Mt. 5, 7).

Ori care ar fi originea, vechimea și semnificația discului în biserică, el este și rămâne pentru obștea credincioșilor noștri școala milosteniei, a daniei de bună voie pe seama Bisericii lui Hristos. Purtarea discului este prilejul credincioșilor de a deprinde și a practica spiritul de jertfelnicie în folosul așezământului duhovnicesc.

Experiența pastorală dovedește însă că simbolul discului se află într-o formă și dezvoltare rudimentară. Contribuția credincioșilor nu se prea simte peste tot și în toate parohiile. Plângerile în această privință sunt aproape unanime. Este drept că contribuția la disc nu este unica formă de ajutorare a Bisericii. Totuși el are o continuitate neîntreruptă și poate fi un ajutor simțit în orice împrejurare.

Un singur mijloc poate să contribuie cu succes la o sporită im-

FOILETON

Câteva însemnări despre zugravii bisericilor românești în veacul al XVI—XIX-lea

de ȘTEFAN METEȘ

Un zugrav-pictor bisericesc mai bine cunoscut e Ion Morariu (născut în Laz 1829 †1890). A studiat pictura la un pictor străin Gheorghe Szikora din Macău (în 1847-48); intră apoi în atelierul pictorului sârb Lyubomir Alexandrovits din Mehala, unde stă numai câteva luni, apoi revine în comuna sa natală și rămâne până la 1851; vrea să meargă în Țara Românească, dar n'are bani, se așează în Sebeșul (săseș), unde pictează până în Martie 1853, când trece la Blaj; aici cere o bursă din „fondația Ramonțan“ (Febr. 1853) pentru a învăța pictura la Academia din Viena, dar nu i s'a dat bursa; nu se știe unde a lucrat între anii 1853-1864, (în 1860 pictează timpla bisericii din Laz) când pictează pentru 60 florini biserica din Săcărâmbu. A avut o bogată activitate artistică, zugrăvind mănăstirea călugărilor Aron Sârb din Strâmbava (?), apoi bisericile din Balomir, Buciumani, Ocna-Sibiului, Galș-bis. Gruu (1873) și din Brat din Sălțte, apoi icoane de ale lui se găsesc în bis. din Poiana, Vinerea, Pianul de sus, Crstian, Apoldul de sus,

Zlagna și în altele. A mai rămas dela el mai multe portrete reușite de ale persoanelor din Sălțte și Laz.

A avut două fete: Emília (n. 1861 †1931) și Elisaveta (n. 1866), amândouă au învățat pictura dela tatăl lor și au pictat icoane și biserici mai multe, ca de exemplu: iconostasul din Acilșu, bis. Bozeș (jud. Hunedoara), Bistrița, Laslăul român, Jina, Orlat, Gura-Răului, Săcel și icoane pentru bisericile din Sălțte, unde s'a așezat una din ele: Elisaveta.¹³³⁾

Ioan Moga „zugrav academic“ din Căpâlna (lângă Sebeș) a zugrăvit în 1854 icoanele împărătești din biserica Săsciori.¹³⁴⁾

În județul Hunedoara, în care Românii au jucat un rol important în istoria noastră, ni s'au păstrat cele mai vechi biserici, toate zidite și zugrăvite pe cheltufala fruntașilor Români, Voievozi, nobili, negustori, etc. din aceste părți. La cele clădite în evul mediu nu le cunoaștem meșterii artiști, decât la cea din Streț, despre care ni se spune, după cercetările lui Ștefanescu, ar fi zugrăvită încă în veacul al XIII-lea de artistul Ambrosie, după nume un strețn.¹³⁵⁾

¹³³⁾ Ghibu, în *Telegraful Român*, 1905 nr. 115-117, și Pavelescu Gh., *Apulum bul. muzeului din Alba Iulia*, I, Alba Iulia 1942, p. 289, aici d. Pavelescu dă anul nașterii lui Morariu 1815.

¹³⁴⁾ Pavelescu Gh., *Apulum I*, p. 291 nota 19.

¹³⁵⁾ Giurescu, *Istoria Românilor*, vol. II, partea II, p. 645—6 (cred exagerată această vechime).

Biserica din satul Valea Nandru, lângă Hunedoara, are aceasta inscripție lămuritoare: „Când s'a zugrăvit acest altar a fost preot aici Nicolae din Josani, zugravul și conducătorului lucrului preotul Matei din Craiova 1722.¹³⁶⁾ Stan, zugravul din Orăștie, împodobește, în 1765 biserica din Trestia (în jud. Zarand, contopit pe urmă cu Hunedoara);¹³⁷⁾ în biserica din Nucșoara, protopopiatul Hațegului, se poate citi următoarea inscripție românească în poezie, cu data: „Anul 1779“ Septevre zile 27:

„Valuri multe ridică furtuna pe mare
Mai vărtos gândul omului întru lucrarea ce are.
Nu atâta grija și frica începutului,
Cât grija și primeșdia sfârșitului.
Fie ce început de folos nevoia-l arată,
Iar sfârșitul a tot lucrul fa plată.
Lăudată hie a lui Dumnezeu putere,
Care după început a și săvârșire.
Și popa Simeon cu a sa zugrăvire.
Dă lui Hs. laudă și mărire.“¹³⁸⁾

¹³⁶⁾ Supka G., *Archeologiai Értésítő*, XXVIII, Budapest, 1908 no. 4, p. 313; ni se dă și descrierea picturii p. 313; tot aici Szendrei ne dă chipul și descrierea diferitelor porturi românești din sec. 17-lea p. 339—403.

¹³⁷⁾ Ziarul *Universul*, București 1939 Dec. 29.

¹³⁸⁾ Preotul Ioachim Cerbiceanu în *Telegraful Român*, 1919 no. 61 (1 Iulie). Biserica din Zricani a fost zugrăvită dela 1780 tot de popa Simion cf. I. Radu, *Istoria vic. Hațeg*, p. 335—6.

bunătățire a discului: de a susține în tata credincioșilor însemnată și semnificația discului în viața religioasă a comunității creștine. El personifică jertfa credinciosului către Dumnezeu și pentru sufletul lui. Amintim îndemnul sf. apostol Pavel: »fiecare să dea cum socotește cu inima nu cu mâhnire sau de silă, căci Dumnezeu, iubește pe cel care dă de bună voie« (II Cor. 9, 7).

Obolul pentru disc este banul văduvei, dat din toată inima, din

prisosul bunătății sutlețești Darul acesta aduce mulțumire și mângâiere tot celui ce face bine în acest veac de acum.

Este vremea să se pună accentul pe această formă și practică a milosteniei. Prin ea se verifică atașamentul poporului pentru cauza Bisericii. Și se știe că ea nu are alt scop mai mare ca promovarea și fericirea vieții omeștești.

Părintele CÂMPIANU



MISIONARISM

În cadrul încercărilor de-a înmulți forțele păstorilor, grupul II religios al tractului Bistrița a început și anul acesta șirul misiunilor parohiale.

Duminecă, 3 Aprilie, s'au concentrat preoții celor opt parohii componente a grupului: Vișoara, Caila, Sîgmir, Blăjenii de jos și de sus, Chintelnic, Șieu-Sfântu și Târgu, în parohia Blăjenii de sus.

Având ca țintă teoretică: să redeviepte la viața creștină enoriașii printr-o sguuire sufletească și printr'un apel la inimi, iar ca țintă practică: să-i pregătească pentru sf. Cuminăcătura. Cei opt slujitori au săvârșit sf. Liturghie în sobor.

Încă în seara zilei de 2 Aprilie au oficiat Vecernia CC. LL. Pr. Teodor Tibeca paroh local și Pr. Ion Pop din Blăjenii de jos. La finea Vecerniei Pr. I. Pop a vorbit despre sf. Taină a Mărturisiri. În fraze măiestrit întocmite și cu un înălțător îndemn C. Sa, a arătat condițiile pe cari credinciosul trebuie să le împlinească față de sf. Mărturisire ca să-i fie de un real folos și care trebuie să fie sinceră și plină de căință. Sf. Liturghie de Duminecă a fost săvârșită de cei opt slujitori.

Răspunsurile au fost date de corul local dirijat de D-na Pr. Tiboca.

La priceasnă a predicat Părintele

din Târgu despre sf. Taină a Cuminăcăturii. În cuvinte scurte C. Sa, ca urmare și complectare a predicii din ajun, a arătat condițiile unei vrednice împărtășiri, dar mai ales a păstrării Darului primit, după împărtășanie, când ispita e mai amăgitoare și mai puternică.

La Otput C. Sa Pr. Teodor Ciuruș din Caila și-a citit conferința publică: Despre rugăciune și Post. În cuvinte alese și pe înțelesul poporului a evidențiat marea putere a acestor deprinderi sufletești.

Ca o cunună a acestor frumoase și reușite misiuni C. Sa Pr. Valeriu Căndea-Vișoara, în calitate de președinte al grupului, a explicat rostul acestor conferințe religio-misionare susținând că ele constituie un adevărat asalt, care atacă apostolește rugina parohiilor îmbătrânite în nepăsare sufletească, dând totodată sfaturi și îndrumări asupra planului pe 1949, referindu-se la necesitatea însămănțării, care vor trebui chiar să depășească planul.

La aceste frumoase cuvinte a răspuns C. Sa Pr. Teodor Tiboca, care a mulțumit fraților preoți pentru aportul adus parohiei Blăjenii de sus, atât prin predici cât și prin participare, redevieptând multe conștiințe, întărind multe inimi, și îndepărtând

multe îndoile din suflete.

La conferința intimă, în aceeași frățească atmosferă, s'au discutat predicele și conferința, remarcându-se în special valoarea acestor misiuni, cari sunt o adâncire și o adoptare a metodelor sf. Ap. Pavel care evangheliza în tot locul „cu vreme și fără vreme“ adăugându-se că ogorul unde se seamănă cu atâta abnegație și

entuziasm, nu se poate să n'aducă la vreme roadele așteptate.

Tot odată cu această misiune religioasă, echipa teatrală a comunei Târgu, condusă de harnici învățători: Gh. Salvan și D-na Ileana Donisă a produs o frumoasă reprezentație cultural-artistică, însoțită de cântece și conferințe potrivite.

Pr. I. DONISĂ-BRUJU

VEȘTEA CEA BUNĂ

Pentru viața sa neprihănită și pentru faptele sale de laudă, Sfânta Fecioară s'a învrednicit încă din timpul logodnei de această dumnezeiască bună vesteire a Arhanghelului Gavril: „Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine! Iară ea, văzându-l, s'a turburat“... de această prea frumoasă urare, venită de peste zărrile nepătrunse ale veșniciei, „și cugeța: ce să însemneze oare urarea aceasta? Ingerul însă i-a zis: „Nu te teme Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu și iată vei zămisli și vei naște un Fiu și-I vei pune numele Iisus... Atunci Maria a zis către Inger: „Cum va fi aceasta, de vreme ce nu știu de bărbat?“ Și răspunzând Ingerul, i-a zis: Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui de sus te va umbri. De aceea și Sfântul, care se va naște, se va numi Fiul lui Dumnezeu... Atunci Maria a zis: „Iată roaba Domnului! Facă-se cu mine după graiul tău.“ (Luca 29-39; Matei 1, 20-21).

Această minunată întâmplare a ținut-o Sfânta Fecioară ascunsă, în

adâncurile inimii sale, din pricini binecuvântate, pe care numai ea și Dumnezeu le știe.

Cu vremea însă, Iosif a început să se îndoiască de nevinovăția logodnicei sale. Și în sensibilitatea lui vrăstnică, și-a pus în gând s-o lase pe ascuns, s'o pășăsească; însă Ingerul Domnului i s'a arătat în somn și i-a zis: „Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, femeia ta, că ceea ce s'a zămislit într'Insa este din Duhul Sfânt; și va naște un Fiu, și-I vei pune numele Iisus, că Acela va mântui de păcate pe poporul Său“ (Matei 1, 20-21).

Mângăiat cu această vesteire îngerească, Iosif și-a întărit credința în atotputernicia lui Dumnezeu și și-a mărit și nădejdea în adevărarea spuselor Ingerului, străjuind ca un stâlp neclintit lângă aleasa Domnului, bucurându-se că s'a făcut și el părtaș celei mai mari minuni, reprezentând astfel în mod legal, în fața poporului, pruncia Fiului lui Dumnezeu.

Arhim. VARAHIIL JITARU



Dealtfel preotul Simion e cunoscut bine în aceste părți hațegane și prin alte zugrăviri și icoane din care avem una, din 1821, pe sticlă la „Astra“ din Sibiu,¹³⁹⁾ biserica unită din Cugir a fost făcută și zugrăvită, în 1809, de Ioan zugravul din O. Polana;¹⁴⁰⁾ iar biserica de lemn din București (jud. Zarand) de zugravul Mihail Boroș în 1809;¹⁴¹⁾ biserica din Fucșoara de zugravul Moților Sîlaghi.¹⁴²⁾ Icoane dela zugravul Nicolae din Țara Românească avem la mănăstirea Prislop (1752) și biserica din Ghețari (1770) (cf. revista *Arhivale Olteniei*, II p. 282).

Numeroși zugravii ne apar la diferite biserici din ținutul *Mureșului* și al *Târnavelor*. Lucrează singuri sau mai mulți la aceeași biserică, se influențează reciproc, se copiază de atâtea ori unul pe altul, îndeosebi cel cu „dar“ mai mic la dela cel mai înzestrat, dar adeseori dau copii mai slabe. Poporul credincios nu făcea mare caz din asta, vorba era să nu coste mult chipurile, căci frumuseța lor el n'o putea judeca și nici nu prea căuta; pe el îl interesa înainte de toate semnificația morală a chipurilor sfinte și căuta, după puțință, să-și conformeze viața după cel ce re-

prezenta sfânta icoană sau să povestească altora, pentru îndreptare, fapta jertfelnică a sfântului. Iată, coborând pe Mureș în jos, ce zugravii întâlnim la frumusețarea bisericilor din: Reghin, în 1745, zugravul Toader, care lucrează în 1785 și la cea din Lunca;¹⁴³⁾ în Belca-maghară în biserica de lemn se păstrează un prapor, din 1713, opera zugravului Toader Șerban;¹⁴⁴⁾ biserica din Sîdrășul mic, între 1802-15, de zugravul Toader;¹⁴⁵⁾ la biserica din Iernut au lucrat mai mulți zugravii și unii din ei deosebit de valoroși: Pop Ionașcu din Făgăraș în 1735 (acesta va zugrăvi biserica din Avrig și Sâmbăta de sus la mănăstire), apoi Gheorghe și Onuț în 1763, mai înainte, în 1730, Nistor din Rășnari și icoane din 1740 dela Iacov și David din Țara Românească;¹⁴⁶⁾ biserica din Chintelnicul de câmpie, în 1711, de zugravul Vasile Ban;¹⁴⁷⁾ biserica din Pogăceaua, în 1750,

¹³⁹⁾ At. Popa, *Biserici vechi de lemn românești din Ardeal în Anuarul Comisiei Monumentelor istorice*, pt. Transilvania, Cluj, 1930-32, p. 256-314 ne dă descrierea picturilor din bisericile văzute, care e foarte prețioasă.

¹⁴⁰⁾ *Sematismul mitropoliei gr. catolice pe 1900*, Blaj, p. 483.

¹⁴¹⁾ *Ibid.*, 504; o icoană în bis. din Egersig lângă Târgu Mureș din 1744. cf. Cristea, *Iconografia etc.*, Sibiu, 1905, p. 88 n. 4.

¹⁴²⁾ Popa, o. c. p. 262, 267.

¹⁴³⁾ *Sematismul citat de Blaj*, p. 379-80.

de logofătul Matelu Volleanu binecunoscut, ca lucrător și la alte biserici și copist de cărți bisericești și popoarele;¹⁴⁸⁾ iar cea din Cheța, în 1769, de Popa Nicolae din Felsa.¹⁴⁹⁾ Se pomeneste zugravul Ona din Alecuș mort prin 1814-15;¹⁵⁰⁾ biserica veche de lemn din Tâmpahaza (azi Rădești) făcută în 1675, s'a zugrăvit, în 1743, de zugravul Teodor. Tradiția locală spune, că biserica a fost construită de meșterul lemnar Irimie Coltor și soția sa Ana. Chipul lui Ieremia se vedea zugrăvit, în 1911, în nașa bisericii de-a dreapta ușii. Aceasta biserică a fost mutată peste deal în satu Șoimuș.¹⁵¹⁾ Altarul bisericii vechi din Daia românească (lângă Sebeș) a fost zugrăvit, în 1741, de meșterii Ștefan și Constantin cu plata protopopului Avram.¹⁵²⁾

¹⁴⁸⁾ *Ibid.*, p. 472; și Meteș, *Trecutul comunei Drăguș*, București, 1945 p. 253.

¹⁴⁹⁾ Popa, o. c., p. 275 n. 1.

¹⁵⁰⁾ *Urbariul satului Alecuș*, (inedit) jud. Alba din 1819-20.

¹⁵¹⁾ Iacob Radu, *Biserica s. Vineri din Tâmpahaza-Uifalău*, Oradea mare, 1911, p. 19 (se dă chipul bisericii), p. 103.

¹⁵²⁾ *Sematismul unit din Blaj*, 1900, p. 530; călugărul Chiril, în 1770, a zugrăvit 2 icoane din biserica din Ciora. cf. Meteș, *Mănăstirile românești din Transilvania*, Sibiu, 1936 p. 48-9.

¹³⁹⁾ Georgescu, *Prin România*, Sibiu, 1922 p. 31.

¹⁴⁰⁾ *Sematismul episcopiei unite din Lugoj*, 1903, p. 386.

¹⁴¹⁾ *Ibid.*, p. 407.

¹⁴²⁾ Co munitația păr. protopop Iuliu Josan din Iia Mureșană.

(Va urma)



RENAȘTEREA SATELOR

IN ȘCOALA PROROCILOR

DUH DREPT

Nu oricine e judecător, după starea și chemarea sa în viața obștească. Dar în anumite împrejurări ori care putem să ajungem în starea de a judeca pe alții. Nu e vorba, firește, de dreptul de a rosti o sentință, în vârtutea căreia fratele nostru să fie achitat sau osândit pentru vreo vină. Nu. Căci dreptul acesta nu-l au decât judecătorii de meserie, adică oamenii chemați anume pentru aceasta, prin lege. Ci ne gândim mai ales la felul nostru de a prețui pe oameni și de a vorbi despre ei.

Legea care ar trebui să ne conducă în asemenea împrejurări ar trebui să fie cugetul curat, duhul cel drept. Și totuși, de câteori nu ne lăsăm călăuziți de alte semne înșelătoare! Cineva e bun pentru noi din simpla pricină că ne e rudă sau prieten, sau ne-a făcut vreodată, întâmplător, vreun hatâr. Altul este rău, fiindă ne e străin sau am suferit ceva din pricina lui. În judecățile noastre se amestecă îndeobște interesul nostru. Și asta nu-i bine, nu-i drept, ci e păcat. Că nu se cade să judecăm „după fața oamenilor“, cum spune sf. Evanghelie, ci după dreptate.

Greșala au făcut-o uneori chiar judecători cu putere, cum a fost Pilat.

„Mie nu-mi răspunzi?“ — i-a zis el Mântuitorului. „Au nu știi că putere am să te răstignesc și putere am să te slobozesc?“ (Ioan 19, 10). Când Pilat a rostit aceste cuvinte,

vorbia din el mândria deșartă, îngâmfarea, nu duhul dreptății. Iar mai târziu, când s'a încredințat că Iisus Hristos nu e vinovat întru nimic, și-a spălat mâinile... și lăsând pe Mântuitorul în seama gloatei, ca să-l răstignească, s'a lepădat de răspunderea pentru păcatul acesta cumplit.

De ce-a făcut-o? Fiindcă-și temea slujba. Iși vedea primejdii domnia. Se simțea primejdii în interesul său. N-a judecat după cugetul curat, după duhul dreptății, ci după interesul său. De aceea, cu drept cuvânt Pilat trece ca una din cele mai revortătoare pilde de lașitate.

Mulți se 'ntreabă, cum a ajuns Pilat în credeu? Răspunsul nostru este acesta: Mai întâi, ceice au alcătuit credeul au vârit în el și numele lui Pilat, ca să arete că răstignirea și învierea Domnului nu e o poveste născocită, ci un adevăr petrecut pe vremea procuratorului Pilat. Și 'n al doilea rând, pentruca scârbindu-se de chipul cel sufletesc al acestui judecător strămb, niciun creștin să nu mai judece pe semenii săi ca el. Ci să-i judece cu dreptate și fără părtinire.

Dar pentru a putea judeca astfel, creștinul trebuie să se roage zilnic împreună cu prorocul David: „Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule și duh drept înnoește întru cele dinlăuntru ale mele“. (Psalm 50, 11) D. P.

EVANGHELIA

SAMARINEANCA

Ioan 4, 5—42.

Vremile vechi nu erau favorabile femeii. Societatea era astfel orânduită că toate drepturile erau recunoscute numai bărbajilor, iar femeia era socotită ca o roabă a lui. Un proverb evreiesc spune: »Cuvintele legii decât să fie descoperite femeii mai bine să le arunci în foc.«

În mijlocul unei asemenea lumi, apare Mântuitorul. El nu face deosebire între oameni. Pe toți îi privește cu dragoste și tuturor le împărtășește binecuvântarea Sa. Înaintea Lui nu e »nici Iudeu nici Elin, nu e nici rob nici slobod; nu este parte bărbătească nici femeiască, pentru toți una sunt...« Purtarea aceasta i-a câștigat respectul femeilor și numai așa se explică pentru ce ele nu l-au pă-

răsit nici în momentele cele mai grele ale vieții Sale.

În Samaria, sf. Evanghelie ni-L înfățișează stând de vorbă cu o femeie. Prin convorbirea Lui sinceră și curată deschide sufletul acestei femei până când a fost nevoită să-și recunoască toate svârcolirile păcătoase prin cari a trecut. În fața ei se descopere că e Mesia, iar ea, convinsă, aleargă în oraș să ducă vestea și celor de acolo.

Cuvântul Samarinecei a pus în mișcare un oraș întreg. De aci a început calea bunei vestiri, de unde un popor întreg avea să bea din apa cea pururi făcătoare de minuni a Evangheliei. Și în adevăr acesta este rostul femeii. În sufletul ei toate simțămintele

vibrează mai cu tărie. Intrați în orice biserică și mai întotdeauna veți vedea că mâini femeiești sunt acelea cari aprind mai repede lumânări la icoane; mâini femeiești se îngrijesc și de curățenia și înfrumusețarea întregului locaș sfânt.

În familie, femeia e stâlpul de bază a vieții morale. Ei îi sunt încredințate spre desvoltare și educare sufletele plâpânde ale micilor odrasle. După felul cum femeia va ști să imprime, zi de zi, cuvântul sfânt în inima copiilor va putea să facă din ei oameni hotărâți și devotați cauzelor mari și sfinte. Purtarea mamei, ca și sfaturile ei din epoca de desvoltare a copiilor, se vor lega atât de tare de inima lor, încât nici când vor ajunge mari nu se vor putea scutura de sub influența lor. Viața ne arată nenumărate cazuri asemănătoare. Andrei Șaguna, marele mitropolit dela Sibiu, era cât pe aci să fie pierdut pentru neamul său, din cauza

unui gând greșit al tatălui său. Sfaturile și lacrimile mamei sale i-au păstrat însă sufletul curat și cu toate făgăduelile și ajutoarele ce primea dela mai marii săi, când a ajuns să dispună singur de libertate, a revenit la matca neamului din sânul căruia s'a născut.

Samarineanca stând de vorbă cu Mântuitorul a aflat cea mai bună cale. Indreptându-se pe sine, a adus la adevăr un finut întreg. Tradiția bisericii o numără între aleșii săi. f.



GLASUL PREOTULUI:

FIULE,

În aceste clipe, când gândul meu se îndreaptă spre tine, e atât de frumoasă în jur! Codrul ce a început să înfrunzească, mirosul florilor de ci-reș, cântecul păsărelelor dimpreună cu zumzetul albinelor, înalță spre ceruri imnuri de preamărire Părintelui Veșnicilor, indemnându-ne și pe noi să aducem slavă, Celui ce îmbracă cerul cu nori și trimite ploaie și rouă spre răcorirea căldurii.

E primăvară 'n lume și în sufletele Toate cele din jur cântă de bucurie, porunciindu-ne și nouă să nu credem în moarte ci 'n viață.

E însuși cuvântul lui Dumnezeu care vorbește prin glasul naturii, ce învie în fiecare primăvară, sub săruturile calde ale soarelui, ca un simbol al învierii noastre.

Totul în lume e minune și viață și numai mințile întunecate de umbra păcatului, nu se pot avânta dincolo de orizonturile zării, spre lumea fără de sfârșit a sufletului.

Lumina ce ne înconjoară, ne descopere menirea sfântă ce o avem, de a ne face crainici înflăcărați a ridicării omului din robia păcatului și de a-l readuce pe căile pline de har ale lui Hristos. Pentru că nu e în lume nici o inimă pe vatra căruia să nu se găsească o scântee cât de mică, din focul dumnezeirii, care, la un vânt potrivit, să nu se reaprindă.

Dorul patriei cerești arde orice inimă, și 'n orice suflet. Moartea însă, ca un amurg dureros umple firea de umbrele întristării, dar Învierea lui Hristos a spulberat aceste umbre,

scăldând omenirea în razele dulci ale dimineții nemuririi, care nu va mai putea fi întunecată de nici un vifor.

Dar pentru a ne învrednici de această bucurie a bucuriilor, trebuie să alungăm din inimi negura păcatului, care e sămânța pieirii noastre, și să ne săpăm adânc pe tablele inimii, cuvintele Celui ce cu moartea pe moarte călcând, a dăruit lumii viață.

Protos. I. CHIRA



Invenții agricole

Nici într'ale agriculturii oamenii sovietici n'au stat în loc. Ați citit în gazete de reușitele învățărilor sovietici, care au făcut varietăți de grâu ce suportă mai ușor seceta și frigul, grâu care nu trebuie semănat în fiecare an, grâu cu bob mare și greu.

Pentru ca să ducă apa trebuitoare sămănăturilor și grădinilor, țările mari au luat măsuri pentru desăvârșirea științei celei vechi a îndiguirilor de râuri și a perfecționării canalelor.

În Rusia sovietică s'au ridicat diguri uriașe pe Nipru și pe Don. S'au făcut diguri înalte de peste 200 de metri, înălțând apa râului pe o lungime de aproape 200 kilometri, ducând din acest loc apă pe vreo 720.000 hectare de pământ însetat.



HĂRNICIE

Pierdut în lumea reverilor, urmăream cu privirea sborul albinelor, cari mișunau printre ramurile unui vișin înflorit, adunând în zumzet vesel polenul și nectarul dulce din potirul florilor învoalte.

Sub vișin era așezată o coșniță. Imi plecai privirea și ochii mei începură să se desfășureze în ceace vedeam desfășurându-se la deschizătura coșniței.

Ce forfoteală!... Albine cu picioarele încărcate cu ceară și polen, întrau. Altele eșeau, luând-o în zbor sprinten spre coroana ninsă a vișinului. La „urdiniș“ o „veterană“ făcea pe santinela. De câteori intra câte-o albină, santineala se agita, ridicând botul.

Din când în când observam și albine cari întrau fără să le fie picioarele încărcate, dar fără 'ndoială, gușa acestora era plină cu miere.

Fiecare cu atribuțiile ei.

Prin reflexul ochilor, sufletul meu, înviorat de acest minunat tablou, se desfășura și, fără să-mi dau seama, din gândul incolțit în creier se desprinsese șoapta: Cât de minunate sunt lucrurile tale, Doamne!

Intr-o familie de zeci și sute de mii de albine, domnește cea mai

perfectă ordine. Și cu câtă perfecțiune și precizie e repartizată — să zic așa — munca din coșniță. Unele adună ceara, din care lucrătoarele maiestre construiesc fagurii. Altele adună pentru marea familie polenul necesar hrănitii pueților și mierea din care se împărtășesc toate. În această minunată „Res publica“, din lumea albinelor, nu există exploatarea muncii uneia de către alta. Toate lucrează, în zumzet vesel, cu maximul de efort și randament, pentru binele colectivității.

Cei cari iubesc cu adevărat și doresc cu sinceritate progresul umanității, nu vor propovădui războiul, care este opera satanei, ci pacea și bunăînțelegerea între popoare.

Iar aceia cari sunt conduși de gândul bineintenționat al păcii constructive, trebuie să-și conformeze faptele cu gândul.

Plugarul la câmp, muncitorul în fabrică și uzină, funcționarul în birou și intelectualul la locul său, să muncească fiecare cu seninătate și hărnicie, nu numai spre propria mulțumire, ci în primul rând spre binele semenilor săi.

În privința aceasta am putea lua cu toții exemplul dela albină.

Prot. SABIN TRUȚIA



Treburile din luna Mai

Gospodăria. În casă e mai multă liniște. Dacă e vrednică gospodina, în luna aceasta crește viermi de mătăsă, punând sămânța într'un șopron curățit ori chiar în odaia mare. Sămânța o poate cere din vreme dela agronom. Cu trudă puțină, viermii îi dau borangicul cu care mărește zestrea.

La câmp în această lună începem a recolta nutrețuri ca: trifoi, lucernă care se uscă greu în caz de ploie. Uscarea mai repede se obține prin folosirea piramidelor de lemn. Mașinile de cosit se revăd din timp, cuțitele se ascut bine.

Se fac semănăturile de cartofi, când Aprilie e prea rece. Se face prășila celor semănați de timpuriu și a sfeclilor, care sunt rărite. Se seamănă cânepa, porumbul, fasolea, dovleci, inul târziu, varza de vară, tutunul. Se începe distrugerea buruienilor ca: rapița sălbatecă, pălămidă, știrul, etc. care fac recolte slabe și murdare și aduc mari pierderi la vânzarea lor. La finele lunii se face cositul fânului natural, unde va fi cazul, sau care a fost semănat după știința agricolă.

În grădina de zarzavat se mai fac semănăturile și răsădiri acolo unde în Aprilie nu s'au putut face, de varză, ridichi, sfeclă roșie, salată, fasole, crastaveți, dovleci și dovlecei. Se repetă semănatul mazării și fasolei pentru casă și vânzare, la trei săptămâni după cele semănați în Aprilie. Se pune spanac pe straturile cari s'au golit și au fost gunoite. Se face prășitul tuturor semănăturilor făcute în Aprilie, pentru a le asigura creșterea rapidă. În grădina cu pomi se verifică altoaele făcute în Aprilie, se înlătură lăstrarii lacomi. Se culeg

omizile și gândacii de Mai. Se pun flori, lângă casă.

În vie, se continuă lucrul și se caută dușmanii ei, omizile, viespele, gândacii. Se prăfuește prima pușcioasă pentru apălarea strugurilor. Se mai face o prășilă. Se gunoesc vișele slabe. Se îngrijesc gardurile vii pentru adăpostirea viei.

Gânduri despre sănătate

— Un neam este sănătos, dacă are copii sănătoși și bine dezvoltati.

— E mai bine să prevenim boala decât s'o vindecăm.

— Nu legile sanitare pot să scape omul de boale, ci numai înțelegerea fiecăruia dintre noi, că la baza sănătății stă *curățenia* și că multe boli molipsitoare nu se pot evita decât prin *curățenie*.

Sfaturi folositoare

De ce nu leagă pomii. Din pricina felurite. Nu orice pom e pentru orice loc. Prunul în loc umerat dă roade arareori. Părul altoit pe gutui nu se face în loc uscat, văros. Mai pot fi și greșeli de tăiere. Astfel, un pom sănătos, vânos, tăiat scurt, nu dă roade. Trebuie tăiat lung și târziu primăvara, când mugurii de sus au dat lăstari. Fomii slăbiți de roade multe se taie scurt, apoi îngrășăm locul. Alteori nu leagă, fiindcă nu alegem bine, după varietăți sau soiuri, altoii. Căderea prea de vreme a poamelor poate proveni din fecundarea proastă. E bine să udăm pomii și să-i îngrășăm.

RUGĂCIUNE

Domn puternic peste toate, Domn al cerului prea sfânt,
Caută spre noi umilii cari trăim pe acest pământ.
Știu că numai suntem vrednici de milostivirea Ta,
Știm că am făcut păcate cari greu se pot ierta.

Domn puternic peste toate, Domn în veci Stăpânitor,
Dă-ne pacea Ta cea sfântă, dă-ne Doamne ajutor!
Potolește ura, vrajba și războiul dintre noi,
Potolește și furtuna de ispite și nevoi.

Domn puternic peste toate, Domn prea răbdător și bun,
După cum ingerii, sfinții, Ți se 'nchină, se supun,
Tot așa noi, păcătoșii, cari pe lume mai trăim,
Vrem, ca prin vorbă și faptă, numai Ție să-Ți slujim.

Domn puternic peste toate, Domn ce faci multe minuni,
Domn ce dai hrană și aer celor răi și celor buni,
Mica noastră rugăciune, cu vederea, să n'o treci
Ci primește-o și ne-ajută să trăim cu Tine 'n veci.

I. TUDUSCIUC

Cum să spălăm, obiectele de sticlă. Sticlăria delicată și fragilă, vasele scumpe, pot fi spălate fără primejdie de a se sparge dacă întinzi mai înainte, în fundul vasului o cârpă curată, care va servi drept un fel de covor pentru obiectele de sticlă.

Puteți pregăti săpunul și singură. Cantități: 1 kg. seu (grăsime) sau ulei; 6 litri apă; 1/4 kg. sodă caustică; 200 gr. sare de bucătărie.

Se pune la topit grăsimea cu 3 litri apă și se lasă până când dă în fier, adăogându-se și restul de apă. Când a început să fiarbă, se domolește focul ca să nu se umfle și se adaogă, câte puțin, sodă caustică pe care ați dizolvat-o mai înainte. Se lasă să fiarbă, amestecându-se cu o lopată de lemn. E gata atunci când îl simțiți gras și solzos, frecându-l între degete.

Se ia de pe foc, se toarnă 4—5 litri de apă ca să-l limpezească, se adaogă și seara de bucătărie care-l va lega.

Pentru a i se da un miros plăcut, i se pun în timpul fierului, câteva frunze de pelin sau rozmarin. Vasul în care pregătiți, să fie încăpător, ca să poată clocoti fără să dea pe afară.

Cum se curăță nichelul. Se freacă din când în când cu cenușă dela țigară și se lustruește cu o piele de căprioară.

Cărți nelegate și totuși frumoase. Vă place să citiți... Aveți o mulțime de cărți noi și vechi pe care nu le puteți însă lega, din pricină

că ar costa prea scump. Ei bine, iată un mijloc de a le face să fie „prezentabile“. Cumpărați foi de celofan de culori vii, roșu, verde, albastru, și îmbrăcați cu ele volumele. Aspectul lor va fi vesel și hârtia transparentă vă va permite să citiți cu ușurință titlul.

Gunoii de grajd

500 de kg. de cereale la hectar mai mult ne dă pământul îngrășat cu gunoi de grajd bine pregătit.

Această cifră e statornicită pe baza numeroaselor experiențe făcute pe diferite feluri de pământ și în diferite ținuturi ale Țării.

Din nefericire, mai avem ținuturi întinse, unde folosirea gunoii de grajd pentru a se face din nou rodnicia pământului nu a intrat încă în practica plugului.

Pregătirea gunoii de grajd lasă de dorit chiar și în părțile unde agricultorii au învățat să-l prețuiască și să-l prețuiască.

Platforma de gunoi e cea dintâi construcție de care au nevoie satelor noastre. Cereți statul organelor Ministerului Agriculturii.

După calculele făcute, agricultura românească pierde anual 4 miliarde de lei din pricina nefolosirii gunoii de grajd.

Gala Galaction a împlinit 70 ani

Preotul, scriitorul și academicianul Gala Galaction a împlinit 70 ani de viață. Peste patru decenii, scriitorul Gala Galaction a împodobit și a îmbogățit cu scrisul lui colorat flora literaturii noastre, păstrându-și încă, la această vârstă înaintată, prospețimea gândurilor și a inimii.

Mulți dintre scriitori rămân credincioși atitudinii lor literare dela început, evoluând doar în sensul unei aprofundări sau rafinări a intuiției artistice. Nu putem spune aceasta despre Gala Galaction. A pornit ca și Mihail Sadoveanu, dela pitorescul vieții rurale și-a evoluat spre problematica conflictelor dramatice din ființa umană, încercând să trans-

forme aspectul hidos al existenței prin supunerea ei împărăției suverane, armonioase și pure a ideilor, a valorii binelui. Surprinzând în viața eroilor lui ciocniri între fondul ancestral — cu tentativa de coborâre a nivelului nostru omenesc — și opreliștile conștiinței morale — cu tendințe de zidire a fizionomiei noastre spirituale —, Gala Galaction ancorează la țărâmul izbăvitor al *eticului*. Nu intră în analize psihologice profunde ci, în fața clocotului de patimi și a tumultului de instincte, ce stăpânesc viața eroilor lui, așează piscul de lumină al credinței și iubirii creștine. Acestea sunt elementele care deschid altă perspectivă

omului, capabile să redea echilibrul sufletesc oricărei ființe torturate de ispită sau ajunsă la extrema des-nădejde.

Opera lui Gala Galaction are două brațe: unul îndreptat spre cer și celălalt spre pământ. Brațul îndreptat spre cer ne desvăluie realitatea divină și comuniunea de iubire ce rezultă din contactul viu și permanent cu ea. Brațul îndreptat spre pământ are ca obiectiv scena vieții umane, pe care se desfășoară procesele cele mai complexe și stranii. Personagiile lui Gala Galaction se sbat în frământări interioare și încearcă experiențe triste în luptă cu propriile lor deficiențe. Dar oricât de îndepărtate și de obscure ar fi planurile pe care trăesc aceste personaje, autorul găsește un loc unde se pot lătuși și înfrăți: *inima*. În încăperile ei este loc pentru toți, bine-nțeleș dacă vibrările ei sunt puse în mișcare de *iubire*. O inimă învăluită de vraja iubirii cuprinde pe prieteni ca și pe dușmani — depotrivă —, mai ales când sunt sfâșiați de aceleași suferințe și supuși acelorași nedreptăți sociale.

Reteța pe care Gala Galaction o dă pentru vindecarea rănilor vieții obștești este de esență creștină. Este și explicabil, fiindcă scriitorul este dublat de un cucernic și inimos preot. N'a făcut niciodată abstracție de calitatea lui preoțească. Din contră, în unele scrieri, cum este: „*Piatra cea din capul unghiului*“ a făcut apologia lui Iisus, a dumnezeirii Lui și a prezenței Sale în Euharistie. „Cine nu crede că, primind Sf. împărțășanie se face trup și sânge cu Iisus Hristos, primește arvuna nemuririi, ia loc și parte lângă sfinți și fericiți: acela nu înțelege nimic

din uniunea mistică cea întru Hristos, acela rupe solidaritatea dintre Biserica de pe pământ și cea din ceruri“ (pag. 38)

O parte din energia sa creatoare s'a mistuit în traducerea Bibliei, pe care a investmântat-o în cea mai aleasă haină literară. Chiar dacă Gala Galaction n'ar fi scris nimic altceva, traducerea bibliei ar fi suficientă să-l consacre literelor ca un mare scriitor.

Tâmpilele scriitorului și apostolului sunt încununate astăzi, nu numai cu perii albi ca zăpada, ci și cu laurii vredniciei.

I. BUNEA

RECTIFICARE

În Nr. 17—18, a. c. al revistei „Renașterea“, pag. 6 a apărut cu titlul „Popasuri duhovnicești“, o dare de seamă, cu privire la apostolatul Pea Sfințitului nostru Episcop Nicolae care, a doua zi de Sf. Paști, a vizitat orașelul Huedin și frunțașă comună Ciucea.

Correspondentului i a scăpat din vedere numele preotului, relatând că în comuna Ciucea cuvântul de beneventare la adresa Prea Sfințitului, l-a rostit preotul Ioan Benția. Adevărul este, că Prea Sfințitul a fost întâmpinat la Ciucea din partea preotului revenit P. C. Vasile Ghițu, protopop on.

Correspondentul a omis apoi întâmpinarea ce i s'a făcut Marelui Păstor în fața Primăriei din Ciucea, din partea autorităților locale, în frunte cu Dl. Primpretor al Plasei.

De dragul adevărului facem cuvenita rectificare.

REDAȚIA

CRONICA EVENIMENTELOR

INTERNE

Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române face cunoscute rezultatele Planului de Stat pe primul trimestru al anului 1949.

Din datele arătate se vede că Planul a fost realizat și chiar depășit, în toate ramurile de producție, datorită strădanilor muncitorilor.

Prin dezvoltarea și întărirea economiei Țării s'a ajuns și la îmbunătățirea traiului celor ce muncesc, prin ridicarea salariului și grija pentru sănătatea lor, prin îngrijirea medicală a asiguraților și organizarea odihnei salariaților.

După cum am anunțat și în numărul trecut, ziua de 1 Mai, sărbătoarea internațională a Muncii, s'a desfășurat la Cluj în cadre deadreptul impresionante.

Care alegorice, placarde cu lozinci, ca și entuziasmul mulțimii fără de număr, au dat acestei zile amploarea pe care se cuvine să o aibă o asemenea sărbătoare, dedicată muncii și cultului pentru muncă din întreaga lume.

EXTERNE

Moscova. Potrivit unor comunicate recente, reprezentanții celor patru mari puteri au ajuns la o înțelegere în legătură cu ridicarea restricțiilor dela Berlin.

Ridicarea restricțiilor se va face în cel mai scurt timp. La câțva timp după aceasta se va ținea un Consiliu al Miniștrilor de externe al celor patru mari puteri, care se vor ocupa cu problemele referitoare la Germania, precum și chestiunea monedei berlineze.

Moscova. După ce postul de Radio Sovietic a anunțat că Guvernul a hotărât să lanseze un nou împrumut de Stat, oamenii muncii au răspuns cu însuflețire, subscriind însemnate sume.

Cel de al patrulea împrumut de Stat, va ajuta Uniunea Sovietică să-și refacă și desvolte și mai mult economia ei națională.

Peking. În acțiunea ei de eliberare, armata populară chineză a câștigat noi teritorii, reușind să captureze un mare număr de material de

război și peste 80.000 prizonieri.

Pentru prima dată după trei ani, armata eliberatoare a făcut legătură din nou cu unități de partizani, care luptă în spatele dușmanului.

Grecia. Potrivit comunicatului transmis de Grecia Liberă, armatele democratice au câștigat noi poziții, distrugând unități întregi din armatele monarho-fasciste.

PARTEA OFICIALĂ

EXTRAS

din Deciziunea Patriarhală Nr. 63.

Art. 1. Preoții scoși din buget pentru economii bugetare, cu vârsta de 60 ani, rămân mai departe slujitori cu toate drepturile și obligațiunile avute în Decembrie 1948, afară de salariu, până la împlinirea vârstei de 70 ani, când rămân deservenți onorifici la bisericile unde au funcționat.

Art. 2. Locurile celor trecuți la pensie pentru împlinirea vârstei de 60 ani, rămân neocupate de alți clerici, până la împlinirea vârstei de 70 ani a celor pensionați, când posturile lor vor putea fi ocupate, cu îndeplinirea formelor legale.

Art. 3. Nu se bucură de dispozițiunile prezentei Deciziuni cei cari nu-și vor aranja drepturile la pensie, în termenul legal, aceștia rămânând în prevederile art. 5 din legea Nr. 166/1947, adecă deservenți onorifici.

Comunicat

Se comunică spre știre celor interesați adresa Nr. 10613/1949 a On. Minister al Cultelor, cu următorul cuprins:

Incepând dela data de 30 Aprilie 1949, ora 24, se suspendă valabilitatea tuturor legitimațiilor de călătorie cu reducere sau gratuite, emise în contul Ministerului de Finanțe, rămânând valabile numai:

- Abonamentele pentru parlamentari,
- Abonamentele pentru ziariști,
- Abonamentele pentru academicieni,
- Foile de drum individuale personalul din serviciile armatei, biletele de călătorie cu 75% reducere, emise pe baza biletelor de voie.

Vă rugăm a lua măsuri a pune în vedere personalului Dvs., data până la care pot utiliza pe cele actuale spre a nu cădea în contravenție.

Consiliul Eparhial.

Nr. 3005/1949.

Circulară

Cucernici preoții cărora cu data de 15 Februarie 1949 li s'a sistat salariul dela Stat urmează să-și aranjeze situația la pensie, deci îi invităm ca să înainteze prin Episcopie o cerere cu următoarele acte:

1. Cerere către Minister.
2. Certificat de naștere.
3. Certificat de cetățenie.
4. Certificat despre timpul servit.
5. Certificat că n'are altă funcție salariată dela Stat.
6. Certificat cu domiciliul ales.

Dacă se vor cere și alte acte se vor înainta ulterior.

Cluj, la 9 Mai 1949.

p. Episcop Secretar eparhial
Prot. V. Bogdan Pr. C. Hașcău

Nr. 3042/1949.

Circulară

către toți P. C. Protopopi și Cucernici Preoți

Atragem din nou atențiunea Cucernicii noastre preoțimi asupra înscrierii ca membrii la „Fondul Aju-torului Preoțesc“ ca toți aceia Cucernici Preoți ce sunt în funcțiune ori pensionari să-și aranjeze situația la fond până la 1 Iunie a. c. achitându-și cotizațiile.

Cei ce până la aceasta dată nu s'au înscris sau nu și-au achitat taxele, nu vor mai putea fi membrii. După data de mai sus înscrieri noi nu se vor mai face, decât a acelor nou hirotoniți și a celor noi veniți în eparhie.

C. Preoți reveniți se vor înscrie cu data de 1 Oct. 1948.

Cluj, din șed. Consil. eparhial dela 5 Mai 1949.

p. Episcop Secretar eparhial
Prot. Sabin Truția Pr. C. Hașcău
vicar.

Nr. 3089/1949.

AVIZ

Pentru înlăturarea nedumeririi Cucernicii preoțimi, o informăm prin aceasta că suma de 100 lei ce se introduce la punctul 4 din Declarația pentru reținerea lunară prin C. E. C. privește avansul taxelor parohiei către Episcopie — ca Renașterea și sidoxia, ect. Cucernicii preoți își vor ridica suma din casa parohiei, aceste taxe privind parohia.

Cluj, la 7 Maiu 1949.

NICOLAE Const. Hașcău
Episcop secretar

Nr. 2658/1849.

CONCURS

Se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Renașterea“, pentru ocuparea postului II de paroh la parohia de clasa I Telciu și parohia Domnești din tractul Năsăud.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta în termen cererile provăzute cu documentele legale Sfintei Episcopii și cu prealabila incuviințare a Ven. Consiliu Eparhial vor putea sluji în parohie, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Vor fi preferați candidații care doresc să plece din parohiile unde sunt doi preoți.

Cluj, din șed. Consiliului eparhial dela 19 Aprilie 1949.

NICOLAE C. Hașcău
Episcop secretar

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj